

Навчально-науковий інститут економіки,
управління, права та інформаційних технологій

ЕКОНОМІКИ ТА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЕКОНОМІЧНІ РИЗИКИ

Освітньо-професійна програма Економіка підприємства
спеціальність 051 Економіка
галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки
освітній ступінь Магістр

Розробник:

Загребельна Ірина –

доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин,
к.е.н., доцент

Полтава
2022 р.

Назва навчальної дисципліни	Економічні ризики
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	<i>обов'язкова дисципліна професійної підготовки</i>
Назва структурного підрозділу	<i>Кафедра економіки та міжнародних економічних відносин</i>
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	Викладач: Загребельна Ірина, к.е.н. доцент Контакти: <i>ауд. 464, навчальний корпус №4</i> <i>e-mail: irina.zagrebelsna@pdaa.edu.ua</i> <i>тел.: 0668405540,</i> <i>сторінка викладача:</i> https://www.pdaa.edu.ua/people/zagrebelsna-iryna-leonidivna
Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський) рівень</i>
Спеціальність Освітня програма	<i>051 Економіка</i> <i>Економіка підприємства</i>
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	<i>Інноваційний розвиток підприємства, Економічна діагностика, Конкурентоспроможність підприємства, Методи прогнозування та обробки інформації</i>

Заплановані результати навчання:

Мета вивчення навчальної дисципліни сформувати у здобувачів вищої освіти розуміння широкої гами економічних ризиків, що виникають у процесі господарської діяльності, урахування їх при прийнятті управлінських рішень і розробку заходів щодо зменшення їх впливу на показники ефективності функціонування підприємства та його господарський механізм.

Основні завдання навчальної дисципліни: визначення потенційних та існуючих ризиків у діяльності підприємства в сучасних умовах господарювання; опис та характеристика ризиків, які існують на підприємстві; оцінювання рівня економічного ризику з використанням методів оцінки ризику; характеристика наслідків впливу ризику на діяльність підприємства; розроблення шляхів мінімізації впливу ризику на господарський механізм підприємства.

Компетентності:		Програмні результати навчання:
загальні:	фахові:	
ЗК 2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК 9. Здатність обґрунтовувати дії та рішення в мінливому економічному середовищі.	СК 1. Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень. СК 8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень. СК 10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем	ПРН 4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень. ПРН 9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень. ПРН 13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

Програма та структура навчальної дисципліни

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	Екон_2022_м_д				Екон_2022_м_з			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
л		п	с.р.	л		п	с.р.	
Тема 1. Ризик та його ключові характеристики.	12	2	2	8	12	2	-	10
Тема 2. Ризик та елементи теорії корисності.	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 3. Аналіз ризиків та методи їх оцінювання.	16	4	2	10	12	2	2	8
Тема 4. Мінімізація економічних ризиків	16	4	2	10	12	-	2	10
Тема 5. Управління економічними ризиками.	12	2	2	8	12	-	-	12
Тема 6. Прийняття управлінських рішень за умов економічного ризику.	12	2	2	8	12	2	-	10
Тема 7. Теорія ігор в управлінні економічними ризиками	14	4	2	8	12	-	-	12
Тема 8. Психологічні аспекти прийняття економічних рішень в умовах невизначеності та ризику	11	2	-	9	11	-	-	11
Індивідуальні завдання: контрольна робота для з.ф.н.	-	-	-	-	10	-	-	10
Усього годин	105	22	14	69	105	6	4	95

Форми контролю результатів денної форми навчання

Програмні результати навчання	Форма контролю					Разом
	Розв'язування тестів	Виконання практичного завдання	Виконання самостійної роботи	Написання реферату	Екзамен	
ПРН 4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.	6	11	5	2	6	30
ПРН 9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.	9	13	6	4	8	40
ПРН 13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.	6	11	5	2	6	30
Разом	21	35	16	8	20	100

Форми контролю результатів заочної форми навчання

Програмні результати навчання	Форма оцінювання				Разом
	Розв'язування тестів	Виконання практичного завдання	Виконання завдань контр. роб.	Екзамен	
ПРН 4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.	3	5	16	6	30
ПРН 9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.	4	5	18	8	40
ПРН 13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.	3	5	16	6	30
Разом	10	15	50	20	100

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 105 год. Кількість кредитів – 3,5. Форма сем. контролю – екзамен.

Політика навчальної дисципліни

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавського державного аграрного університету. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Дедлайни та перекладання:

Практичні завдання, завдання зі самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Перекладання поточного контролю відбуваються за наявності поважних причин.

Система оцінювання:

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

(Екон_2022_м д)

Назва теми	Поточний контроль за видами навчальної роботи студентів, балів				Разом за всі види контролю, балів
	Тестування	Виконання практичних завдань	Виконання завдань самост. роботи	Написання реферату	
Тема 1. Ризик та його ключові характеристики.	3	5	2		10
Тема 2. Ризик та елементи теорії корисності.	3	5	2		10
Тема 3. Аналіз ризиків та методи їх оцінювання.	3	5	2		10
Тема 4. Мінімізація економічних ризиків	3	5	2		10
Тема 5. Управління економічними ризиками.	3	5	2		10
Тема 6. Прийняття управлінських рішень за умов економічного ризику.	3	5	2		10
Тема 7. Теорія ігор в управлінні економічними ризиками	3	5	2		10
Тема 8. Психологічні аспекти прийняття економічних рішень в умовах невизначеності та ризику	-	-	2		2
Написання реферату				8*	8
	21	35	16	8	80
				<i>Разом</i>	80
				Екзамен	20
				Всього за вивчення дисципліни	100,0

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни
(Екон_2022_м_з)

Назва теми	Поточний контроль за видами навчальної роботи студентів, балів			Разом за всі види контролю, балів
	Тестування	Виконання практичних завдань	Виконання завдань самост. роботи	
Тема 1. Ризик та його ключові характеристики.	-	-	-	-
Тема 2. Ризик та елементи теорії корисності.	-	-	-	-
Тема 3. Аналіз ризиків та методи їх оцінювання.	5	10	-	15
Тема 4. Мінімізація економічних ризиків	5	10	-	15
Тема 5. Основи ризик-менеджменту	-	-	-	-
Тема 6. Теорія ігор в управлінні економічними ризиками	-	-	-	-
Тема 7. Психологічні аспекти прийняття економічних рішень в умовах невизначеності та ризику	-	-	-	-
Індивідуальні завдання: контрольна робота			50	50
Разом	10	20	50	80
			Екзамен	20
Всього за вивчення дисципліни				100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за 2-х бальною шкалою
90 – 100	A	зараховано
82 – 89	B	
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	
35 – 59	FX	не зараховано
1 – 34	F	

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Балджи М. Д., Карпов В. А., Ковальов А. І. та ін. Обґрунтування господарських рішень та оцінка ризиків : навчальний посібник. Одеса : ОНЕУ, 2013. 670 с.
2. Балджи М.Д. Економічний ризик та методи його вимірювання. Навчальний посібник. Харків: Промарт, 2015. 300 с.
3. Васильєва Т.А., Кривич Я.М. Економічний ризик: методи оцінки та управління. під заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. А. Васильєвої, канд. екон. наук Я. М. Кривич. Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. 208 с
4. Кузьмин, В. М. Економіка підприємства та управлінська економіка : практикум. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2019. 51 с.
5. Кучеренко В.Р., Карпов В.А., Карпов А.В. Економічний ризик та методи його вимірювання: Навчальний посібник. Одеса, 2011.
6. Посохов І.М. Управління ризиками у підприємстві: навчальний посібник. Харків : НТУ «ХПІ», 2015. 220 с
7. Crouhy M. Risk management / M. Crouhy, D. Galai, R. Mark. McGraw-Hill, 2011. 717 p.

Допоміжна

1. Гиль О. О. Економіка та організація діяльності об'єднань підприємств : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2015. 248 с
2. Заблоцький Б. Ф. Економіка і організація інноваційної діяльності : навч. посіб. / 2-ге вид. Київ : Ліра-К, 2015. 428 с
3. Загребельна І.Л. Оптимізація виробничо-галузевої структури молочно-скотарського підприємства. *Наука й економіка*. 2013. № 4 (32), Т. 1. С. 213-219.
4. Safonov Y., Borshch V., Shulzhenko I., Zahrebelna I, Bolshakova I. Digital Transformation in Developing Economies under the COVID-19 Pandemic. *IEEE Engineering Management Review*, 2022, p. 1-9, doi: 10.1109/EMR.2022.3195873.
5. Загребельна І.Л., Волкова Н.В. Methods of estimation of development capacity of processing enterprises and peculiarities of their application. *Інфраструктура ринку*. 2020. № 40. С. 149-154.
6. Шкурупій О., Дейнека Т., Загребельна І., Дивнич О. Зміни міжнародного бізнес-середовища та інноваційно-інвестиційної поведінки компаній в умовах пандемічної кризи. *Економічний аналіз*. 2022. Том 32. № 1 С. 102-114. URL: <https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/download/1996/6565657061>
7. Загребельна І. Л., Воронько-Невіднича Т. В., Дубовик А. М., Киричок А. Ю. Управління розвитком підприємства за сучасних умов господарювання. *Галицький економічний вісник*. 2021. № 3 (70). URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/?70>
8. Іванків О. Діагностика загроз економічній безпеці підприємства й напрями їх нівелювання в умовах євроінтеграційних процесів. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. Луцьк : Ви-во Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2016. № 1. С. 40-45.
9. Карпунь І. Н. Санація підприємств : навч. посіб. Київ : ЛіраК, 2015. 448 с
10. Мельнік Л. Г. Економіка підприємства : навч. посіб. Київ : Ліра-К, 2015. 876 с.
11. Методичні рекомендації з аналізу господарської діяльності сільськогосподарських підприємств : практичний посібник [Стецюк Л.С., Жук В.М., Бездушна Ю.С. та ін.]; К. : ННЦ «ІАЕ». 2018. 40 с.

Інформаційні ресурси

1. Економічний словник. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/KNIGI/KONDOR/EKONOMIC_SL_2006.pdf
2. Веб-сторінка Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.kiev.ua>.
3. Веб-сторінка Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.gov.ua>.
4. Веб-сторінка Головного управління державного казначейства України. URL: <http://www.me.gov.ua/kaznach./plsq1/kaza.a.10>
5. Веб-сторінка Державного комітету статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>